

27.3.2020

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta 1.4.2020

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tieliikennelain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 17/2020 vp).

Ympäristöministeriön asiantuntijalausunto

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt ympäristöministeriöltä asiantuntija lausuntoa koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi tieliikennelain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 17/2020 vp).

Ympäristöministeriö toteaa asiantuntijalausuntonaan, ettei sillä muutoin ole lausuttavaa hallituksen esityksessä ehdotettuihin muutoksiin, **mutta haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota 1.6.2020 voimaan tulevan tieliikennelain (729/2018) moottorikelkkailureiteillä sallittuja ajoneuvoja koskevan muutoksen mahdollisiin reittien turvallisuutta heikentäviin vaikutuksiin.** Ympäristöministeriö samalla pahoittelee sitä, että se ottaa asiantuntijalausunnossaan poikkeuksellisesti kantaa lain säännökseen, joka on jo aiemmin hyväksytty ja johon ei nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä esitetä muutosta. Tämä johtuu siitä, että uutta tieliikennelakia koskevan hallituksen esityksen (HE 180/2017) ollessa lausunnoilla, ympäristöministeriön, kuten ilmeisesti ei muidenkaan lausunnonantajien toimesta havaittu yksittäisen määräysmerkin määritelmään esitettyä muutosta, jolla kuitenkin on ilmeisen merkittäviä haitallisia vaikutuksia moottorikelkkailureittien liikenneturvallisuuteen. Se miksi lausunnonantajat eivät muutokseen aikanaan osanneet kiinnittää sen vaatimaa huomiota johtune siitä, että muutosta ei tarkemmin avattu hallituksen esityksen (180/2017) yksityiskohtaisissa perusteluissa eikä sen vaikutuksia arvioitu esityksessä. Valiokunnan käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen lausuntokierroksen yhteydessä ympäristöministeriö, useiden muiden lausunnonantajien tavoin, kuitenkin kiinnitti asiaan huomiota ja esitti lakia muutettavaksi vielä ennen sen voimaantuloa 1.6.2020. Ympäristöministeriö omassa lausunnossaan esitti jäljempänä selostettua vaihtoehtoista sääntelyä asiaan liittyen.

Tieliikennelainsäädännön uudistamisen yhteydessä moottorikelkkailureittiä koskevan määräysmerkin (D8) määritelmää muutettiin siten, että aiemmasta poiketen jatkossa moottorikelkkailureiteillä moottorikelkkojen lisäksi olisi sallittua liikennöidä myös moottorittomilla ajoneuvoilla, kuten polkupyörillä, kevyillä sähköajoneuvoilla sekä tulkinnan mukaan erilaisilla eläinten vetämillä ajoneuvoilla. Määritelmässä kiellettäisiin ainoastaan muiden moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuin moottorikelkkojen käyttö moottorikelkkailureiteillä. Tämä on merkittävä muutos nykytilaan, koska voimassa oleva tieliikenneasetus ei mahdollista liikennöintiä moottorikelkkailureiteillä muilla ajoneuvoilla (moottorittomilla tai moottorikäyttöisillä) kuin moottorikelkoilla sekä lisäksi kielvällä osoittaen myös raskailla moottorikelkoilla, jos reitinpitäjä katsoo yllä pitämänsä reitin soveltuvan myös niillä liikennöintiin. Voimaan tulevan muutoksen voidaan tulkita olevan osittain ristiriitainen maastoliikennelain (1710/1995) sääntelyn kanssa. Maastoliikennelain 13 §:n 2 momentin mukaan ”moottorikelkkailureitti on tieliikennelain 2 §:ssä määritelty tie, joka on tarkoitettu moottorikelkkaliikenteeseen”. Moottorikelkkailureittien suunnittelussa ei siten lähtökohtaisesti ole edellytetty huomioitavan, että reiteillä liikennöitäisiin myös muilla ajoneuvoilla. Pelkästään moottorikelkoilla

tapahtuvaan liikennöintiin suunniteltujen reittien muuttaminen ns. monikäyttöreiteiksi ilman reittikohtaista soveltuvuuden arviointia, sisältää ilmeisiä merkittäviä turvallisuusriskejä reittien käyttäjille.

Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että säädettäessä aiemmin ns. raskaiden moottorikelkkojen liikennöinnin sallimisesta moottorikelkkailureiteillä (HE 185/2018 vp) nimenomaisesti liikenneturvallisuuteen liittyvien näkökohtien perusteella päädyttiin sääntelyvaihtoehtoon, jossa reitinpitäjä erikseen arvioi ylläpitämänsä moottorikelkkailureitin soveltuvuuden raskaille moottorikelkoille. Jos reitinpitäjä arvioi reitin soveltuvan liikenneturvallisuuden puolesta myös raskailla moottorikelkoilla liikennöintiin, tämä osoitetaan moottorikelkkailureitti -liikennemerkkiin asetettavalla erillisellä lisäkilvellä. Hyväksyessään raskaita moottorikelkkoja koskevat lakimuutokset, eduskunta vastaukseensa sisältyneessä lausumassa edellytti, että valtioneuvosto laatii reitinpitäjille erilliset ohjeet reitin soveltuvuuden arvioimiseksi raskaille moottorikelkoille. Ohjeita parhaillaan viimeistellään ympäristöministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön rahoittamassa hankkeessa.

Ympäristöministeriö pitää sinällään kannatettavana, että tarvittaessa on mahdollista joillakin moottorikelkkailureiteillä tai niiden osilla sallia reitin monikäyttö. **Edellytyksenä kuitenkin tulee olla, että reittien käyttö erilaisilla liikkumismuodoilla voidaan toteuttaa käyttäjien henkeä ja terveyttä vaarantamatta.** Ympäristöministeriön arvion mukaan kaikkien moottorikelkkailureittien avaaminen myös moottorittomilla ajoneuvoilla tapahtuvaan liikennöintiin ilman ennalta suoritettavaa reittikohtaista soveltuvuuden arviointia, sisältää merkittäviä turvallisuusriskejä reittien käyttäjille. Turvallisuusriski koskee erityisesti muilla ajoneuvoilla kuin moottorikelkoilla moottorikelkkailureiteillä liikennöiviä. On ilmeistä, että merkittävä osa nykyisistä moottorikelkkailureiteistä, joita ei ole suunniteltu liikennöintiin muilla ajoneuvoilla, ei sovellu monikäyttötarkoituksiin. Reitin käyttäjien turvallisuus onkin osin vaarassa jäädä sen varaan kieltäkö reitinpitäjä tarkoitukseen soveltumattoman moottorikelkkailureitin käytön muilta ajoneuvoilta moottorikelkkailureittiä osoittavaan liikennemerkkiin asetettavalla lisäkilvellä. Lisäkilpien asettamisesta aiheutuu lisäkustannuksia reitinpitäjille, mikä voi pahimmillaan johtaa siihen, ettei kaikille monikäyttöön soveltumattomille moottorikelkkailureiteille niitä aseteta ja vaarannetaan kyseisten reittien käyttäjien turvallisuus. Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan uutta tieliikennelakia olisikin tärkeää muuttaa vielä ennen lain voimaantuloa siten, että vastaavan kaltaisesti kuin on säädetty menettelystä ns. raskaiden moottorikelkkojen sallimiseksi moottorikelkkailureiteillä, reitinpitäjä voisi moottorikelkkailureitillä tai joillain sen osilla sallia liikennöinnin myös moottorittomilla ajoneuvoilla arvioidessaan tämän olevan mahdollista reitin käyttäjien turvallisuutta vaarantamatta. Tällainen monikäyttöreitiksi soveltuva moottorikelkkailureitti tai sen osa voitaisiin osoittaa moottorikelkkailureitti -liikennemerkkiin asetettavalla erillisellä lisäkilvellä.

Ympäristöneuvos Markus Tarasti, ympäristöministeriö